

reactie koersbesluit re-integratie

Van: De Omslag
Voor: Gemeente Amsterdam, Dries Bartelink
Betreft: reactie consultatiedocument "Koersbesluit re-integratie"
Datum: 5 februari 2016

De Gemeente Amsterdam heeft een "Consultatiedocument" *Koersbesluit re-integratie* opgesteld. Ze vraagt hierop input vanuit het veld. Hierbij de hoofdpunten die van belang zijn, op basis van de verzamelde reacties van De Omslag en haar participanten.

De notitie kenmerkt zich door een positieve toonzetting. De gemeente toont zich kritisch op het eigen beleid, ondanks de successen die zijn geboekt. Men heeft ambities om een bredere groep Amsterdammers te steunen.

Dat partijen uit het veld steunen deze ambitie van harte: er zijn veel stappen die de goede richting op gaan. Onderstaand benoemen we de belangrijkste. Tegelijkertijd blijven er ook nu aandachtspunten die we ook hieronder adresseren.

Verbreiding van de doelgroep

Sinds de bezuinigingen op het re-integratie budget heeft de gemeente ervoor gekozen om met het beleid de focus te leggen op mensen die relatief gemakkelijk betaald werk zouden kunnen vinden. Dit beleid is succesvol geweest. Ondanks de fors gedaalde budgetten, is het aantal mensen dat betaald werk heeft gevonden toegenomen. Dat gebeurde in een periode van crisis. Dit heeft de gemeente als opbrengst ook lagere uitkeringslasten opgeleverd.

Ondanks dit succes is er de bereidheid om kritisch te kijken:

- door deze keuze krijgt een grote groep mensen weinig ondersteuning en krijgen zij weinig kansen;
- er zijn meer maatschappelijke kosten dan alleen uitkeringen. Mensen met weinig kansen op betaald werk kunnen door zinvolle dagbesteding of vrijwilligerswerk meedoen aan de samenleving. Dit kan bijdragen aan een positief zelfbeeld, wellicht verdere groei, en ook tot een vermindering van het beroep op zorg-, welzijns- en maatschappelijke voorzieningen. Ook dat kan zeker kosten effectief zijn.

Met deze opstelling wordt de koers weer bijgesteld, niet terug naar de situatie van voor 2010, maar toch wel weer een beetje. Dat is zonder meer een goede ontwikkeling.

We zijn verheugd over de keuze voor maximaal maatschappelijk resultaat op lange termijn als doelstelling. Hierdoor wordt het accent gelegd op het rendement voor individu en samenleving, zonder "doorstroomplicht". Zo kan zichtbaar worden wat de effecten van dagbesteding en werk zijn. Maatwerk en minder regels blijven belangrijke aandachtspunten.

Hoewel er ook geadviseerd wordt om toch een zeker overzicht te houden gezien de complexiteit van het veld, staan we positief tegenover het loslaten van de tredes. Dit omdat *wat iemand wil* leidend moet zijn. Dat geldt ook voor de focus; richt tijd, geld en energie op de mensen die willen en handhaaf op misbruik, niet op verplichtingen. De ervaring leert dat sancties in alle andere gevallen leiden tot nog grotere problemen.

Verbinding Wmo en Participatiebeleid belangrijk

Is dit Koersbesluit wordt aangegeven dat het onderdeel is van een gezamenlijke aanpak. Zo wordt expliciet verwezen naar Meedoen werkt als programma om de participatie van Amsterdammers te versterken. Ook verwijst men naar de besparingen op (Wmo-) zorg als mensen –eventueel met begeleiding- zinvolle dagbesteding of vrijwilligerswerk kunnen doen. Het doorverwijzen van klantmanagers naar dagbesteding is ook een belangrijk onderdeel van dit Koersbesluit.

Toch is er nog niet sprake van een echte samenvoeging van de verschillende beleidsterreinen. Of van het samenvoegen van budgetten. Ook wordt niet besproken hoe klantmanagers actief (kunnen) samenwerken met de wijkzorg. We stellen vast dat de verbinding tussen Participatiewet en Wmo nog beperkt is. Hier zou wel meer ambitie kunnen worden getoond.

Hetzelfde geldt voor het investeren in sociale firma's. Het belang van sociale firma's en hun bijdrage wordt genoemd. Hetzelfde geldt voor het gemeentelijk stimuleringsprogramma en de activiteiten die men opstart rondom sociale ondernemingen. Maar ook hier missen we een verbinding. Het moet mogelijk zijn om juist ook in dit Koersbesluit maatregelen op te nemen vanuit RvE Werk om hier extra actie in te ondernemen. Denk daarbij aan social return afspraken en via inkoop bij sociale firma's van RvE Werk en de gemeente als geheel.

Dit is ook in het belang van het ondersteunen van ondernemers om meer banen te creëren, met name aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Het werkt enorm ontmoedigend als men wordt aangesproken op het vinden van een baan, maar dat die er niet (voldoende) zijn of dat instroom aan regels gebonden.

De rol van de klantmanagers

Men wil stevig inzetten op het versterken van de kwaliteit van de klantmanagers. Soms is goede begeleiding naar een passende plek noodzakelijk voor goed maatwerk. Dat is zo belangrijk dat dit zelfs ten koste mag gaan van het budget voor andere activiteiten die bijdragen aan re-integratie. Deze keuze onderschrijven we graag.

Zorgen zijn er over de uitwerking van die ambitie om een beter klantbeeld als vertrekpunt te nemen. Het is onze ervaring dat intensiever contact niet gaat zonder extra tijd te investeren. Als we begrijpen dat de case load aanzienlijk blijft, vragen we ons af op welke manier het contact met de brede doelgroep verbeterd kan worden zodat er een helder klantbeeld is en maatwerk mogelijk wordt.

En is de klantmanager altijd wel de goede persoon om te zien wat de talenten zijn van zijn/haar klant? Is er wel voldoende vertrouwen? In de notitie wordt gesteld dat (bijna) iedereen wel een "aanknop" heeft om de motivatie naar vrijwilligerswerk, dagbesteding of werk aan te boren. Dat klopt: maar is altijd de klantmanager daarvoor wel de meest geschikte persoon? Hier wordt geen aandacht aan besteed. Het is echter wel nodig om expliciet te zijn over de rol van de klantmanager, voor de noodzakelijke afstemming en maatwerk.

We zien een risico op verspilling van de kennis en kunde die er al is binnen maatschappelijke organisaties, die benut en ingezet zou moeten worden. Juist ook andere organisaties zouden met vrijwilligers, lotgenoten, ervaringsdeskundigen, talentcoaches e.a. hierbij een belangrijke rol moeten vervullen. Wat ons betreft dus niet overnemen van de contacten of begeleiding, maar investeren in de bestaande relaties.

Niet alles in eigen beheer

Re-integratie werd de afgelopen jaren vrijwel alleen in eigen beheer uitgevoerd. Men wil dit grotendeels voortzetten. Het merk "Herstelling" verdwijnt: alles wordt uitgevoerd vanuit RvE Werk.

Maar tegelijkertijd wil men open staan voor alternatieven die ook effectief zijn. Betekent dit dat er toch ook weer nieuwe kansen zijn voor andere partijen, bijvoorbeeld sociale firma's die mensen actief begeleiden naar betaald werk? Het zou fijn zijn als hiervoor duidelijke eisen vooraf worden gesteld zodat partijen op basis hiervan kunnen bekijken of zijn in aanvulling op de uitvoering van de gemeente hun activiteiten kunnen aanbieden.

Bovendien is het advies om vooral de bestaande netwerken en expertise te gebruiken. Niet alleen omdat dat minder tijd en geld verspild, maar ook omdat dat veelal effectiever is. Op microniveau kan soms veel meer bereikt worden met beperkte financiële middelen. Zeker wanneer de verbinding tussen sociaal domein, werk en zorg meer tot stand gebracht wordt, is wellicht minder in eigen beheer soms een verstandiger keuze.

Kwaliteit en dienstverlening

Goede uitvoering van de dienstverlening is terecht een speerpunt in dit Koersbesluit. Juist aan de uitvoeringskant gaat te vaak veel mis. Daarin investeren is erg belangrijk.

Maar het mag nog wel sterker. Over het WSP wordt gesteld dat de dienstverlening naar werkgevers voor wat betreft mensen die dicht tegen de arbeidsmarkt goed is. WSP zou zich nu meer op mensen met grotere achterstand kunnen richten en tegelijkertijd de dienstverlening van het WSP blijven verbeteren.

Ander aandachtspunt blijft het organiseren van vangnetten om de drempel voor werkgevers te verlagen. Groot is het enthousiasme over tijdelijk en deeltijd werk mogelijkheden. Het afvangen van risico's in een payroll constructie is gezien de vroegere ervaringen een goede denkrichting om de mogelijkheden hiervoor te vergroten.

Tot slot

Het koersbesluit geeft blijk van een door de gemeente ervaren zorgplicht, waarnaar gehandeld wordt. Het doet recht aan het individu en geeft ruimte voor maatwerk.

Maatschappelijk rendement overstijgt de verschillende domeinen; dat vraagt om gezamenlijke blik en inzet hierop. Samenwerking en gebruik maken van de expertise in het sociale domein en wellicht het verschuiven van middelen zal op de lange termijn resulteren in structurele kostenbesparingen en een daadwerkelijke transitie.